

Pla d'ensenyament online

Introducció:

En cas de confinament i/o necessitat d'ensenyament no presencial, l'escola mantindrà tanta activitat educativa com sigui possible per ajudar a passar millor el confinament, per no perdre hàbits de treball i per altres qüestions.

Tenint en compte l'experiència de confinament anterior, l'escola **va crear un model d'ensenyament online** que amb el temps, va anar evolucionant amb determinades maneres de fer.

En aquest document **pretenem sistematitzar aquestes pràctiques elaborant un Pla d'ensenyament online** que, si l'Administració ho determina, permeti passar a treballar novament online amb un model consensuat que serveixi de guia a l'equip docent i permeti que les famílies coneguin com treballa l'escola en cas que s'hagi de tacar novament.

El **Pla d'ensenyament online** té en compte els següents punts:

A. Com prepararem la possible aplicació de l'ensenyament a distància?

En aquests mesos hem après que una escola són sobretot, els seus docents, organitzats en equips. Hem hagut de prescindir de totes les instal·lacions i tot i així, l'escola ha continuïtat funcionant.

Ens hem adonat que, en l'ensenyament online, l'atenció als alumnes requereix més temps: **fer activitats d'ensenyament, fer el seguiment i atendre casos individualment**. Això són moltes més hores que si el treball hagués estat presencial.

Com prepararem l'ensenyament online? La majoria dels docents han hagut d'aprendre fent ús de la seva creativitat i de la xarxa. Per preveure aquesta situació, **programarem les unitats pensant que potser haurem de tornar a l'ensenyament a distància**, ni que sigui temporalment o puntualment.

ORIENTACIONS PER A L'EQUIP DOCENT

- a) *Donarem continuitat i coherència entre cursos i etapes mitjançant els caps d'estudis, a les previsions sobre l'ensenyament online.*
- b) *Dedicarem els primers dies de setembre a programar projectes, àrees i matèries per l'ensenyament online.*
- c) *Serà necessari prioritzar el currículum i si és possible, seleccionant aquelles parts més adequades per ser treballades mitjançant activitats competencials.*
- d) *Caldrà preparar bé l'avaluació inicial per saber els dèficits d'aprenentatges que han provocat aquests mesos i analitzar amb detall els resultats per ajustar la programació del curs i, si s'escau, incorporar mesures addicionals per aquells alumnes que ho requereixin.*

e) *En els cursos on hi hagi canvi d'equip docent, caldrà incloure en el traspàs el treball fet pels alumnes en el període de tancament.*

1. Com planifiquem el seguiment dels alumnes?

- a) *Prepararem mitjans de contacte amb alumnes i famílies: a més de clickedu i classroom, depenent de les edat, mòbils, WhatsApp, adreça electrònica, adreça postal i d'altres.*
- b) *S'informarà a les famílies de quines aplicacions es faran servir per fer el seguiment.*
- c) *Es mantindrà contacte amb el DOP de l'escola, EAP i Serveis Socials per a possibles necessitats de l'alumnat en aquest temps de confinament.*

2. Com farem l'acompanyament dels alumnes ordinaris amb més dificultats? Hem constatat que els alumnes no tenien dispositius de treball a casa, o no tenien bona connexió o no tenien els coneixements suficients per fer servir aquests estris i les seves famílies no els podien ajudar han patit especialment, tot i que la bona actitud ha superat moltes dificultats. Identificarem aquests alumnes, determinarem quin és el problema i buscarem alguna solució que pugui pal·liar la situació.

- a) *Buscarem alternatives: dispositius del centre o d'altres entitats. També escollirem vies alternatives de comunicació: telèfon fixe, mòbil, visita domiciliària, etc.*
- b) *Farem partícip l'Administració educativa i la local dels alumnes amb les situacions anteriors per cercar recursos.*
- c) *Amb l'ajuda del Departament d'Orientació, farem un llistat d'alumnes amb problemes de dispositius, de connexió o de coneixements TICs suficients.*

Alumne, curs	Sense dispositiu	Sense connexió	Sense possibilitats d'ajuda familiar	Mesures

3. Un cas diferent són els alumnes amb NESE, que tenen un PI i que requereixen mesures i suports addicionals i intensius. Com adaptarem els PI per a l'ensenyament online?

<p>a) El Departament d'Orientació orientarà i programarà el treball per a aquests alumnes.</p> <p>b) Establirem una <u>persona de referència</u> per a alumnes amb PI.</p> <p>c) Farem el <u>seguiment d'alumnes NESE en grups petits</u> en algunes tasques determinades (àrees instrumentals).</p> <p>d) Establirem <u>sistemes de comunicació simplificats</u> per a aquests alumnes .</p> <p>e) Farem el seguiment <u>mobilitzant altres recursos</u>: mestres de suport o especialistes, d'aula d'acollida, i altres professionals que els acompanyen (psicòlegs, logopedes, Serveis Socials, Creu Roja...) i en fan el seguiment.</p> <p>f) El tutor, amb l'ajuda del departament d'orientació haurà de <u>fer un llistat d'alumnes amb PI</u>.</p>	
Alumne, curs	Adaptació de PI online

4. Hem hagut de programar la coordinació dels professors en les reunions dels equips docents, de claustre i de l'equip directiu. I per a això s'ha hagut d'utilitzar alguna de les plataformes disponibles. Decidirem la periodicitat, les normes de funcionament, la sistematització de les reunions.

<p>a) <u>Les reunions de l'Equip Directiu</u> seran telemàtiques i amb la periodicitat habitual de funcionament.</p> <p>b) Les reunions del <u>claustre</u> seran telemàtiques. Caldrà decidir la periodicitat (cada dos o tres setmanes). Caldrà pensar en el contingut: els aspectes emocionals, de cohesió d'equips i per disminuir el sentiment d'aïllament.</p> <p>c) Les <u>reunions d'etapa o d'equip docent</u>, seran telemàtiques i la seva periodicitat serà setmanal. Si cal, amb la participació del Departament d'Orientació.</p> <p>d) Els <u>docents han de conèixer l'horari setmanal de les reunions</u>. Cal formalitzar les reunions: ordre del dia i acords presos, sistema de funcionament, etc. .</p>
--

5. En aquests mesos de confinament, tots els docents han hagut d'aprendre per força en el dia a dia. Però potser encara hi hagi alguns docents que tinguin problemes amb determinades aplicacions informàtiques, amb la plataforma, el programa de vídeo conferència. En qualsevol cas, caldrà identificar les persones, els equips i les necessitats de formació, i cercar on es pot fer aquesta .

- a. *Hi ha un equip de professors que coordina les necessitats TIC que s'han detectat i que si es dona el cas poden formar als altres docents.*
- b. *Hi ha un llistat de totes les aplicacions i programes més útils per poder tenir els accessos i permisos del centre i crear un usuari comú.*
- c. *Fer equips d'autoaprenentatge, amb docents que dominen més les eines.*
- d. *Hem creat vídeos tutorials amb les eines que es fan servir, i les compartirem en un banc de vídeos tutorial.*

B. El temps dels alumnes dedicat a l'aprenentatge:

6. Quines càrregues de treball hem de preveure de mitjana en cada edat:

- a. *L'ensenyament online combina sessions virtuals amb l'aplicació Google Meet i treball a distància amb, individual o en equip. Amb alumnes petits, hi ha més temps presencial i conforme avança l'edat, augmenta la proporció del treball a distància.*
- b. *Les connexions virtuals es realitzaran en horari lectiu : Ed. Infantil i Primària de 9-13 i 15-17h. Ed. Secundària de 8-13.30 i 15-17h (excepte dimecres tarda) i Batxillerat de 8-14.30h*
- c. *Dominiques Barcelona farà:*
  - a. *Educació infantil: connexió diària online en petit grup.(30')*
  - b. *Primers cursos de l'EP(1r i 2n Primària): connexió diària online en petit grup.(30')*
  - c. *La resta de cursos de l'EP (3r-6è de Primària) : connexió diària online en petit grup.(2h en sessions de 30')*
  - d. *Els cursos de l'ESO: una sessió setmanal per matèria (com a mínim).*
  - e. *Batxillerat: una sessió setmanal per matèria (com a mínim).*
  - f. *Afegirem la sessió de tutoria amb tot el grup classe.*
- d. *Atendrem les circumstàncies de cada casa: famílies que s'hi poden dedicar més o menys, famílies que comencen a treballar, etc. Aquest coneixement el tindrà el/ la tutor/a i vigilarem de no carregar la supervisió familiar en els alumnes més petits, tot sovint fent ús de materials més autònoms.*
- e. *Tal i com ja hem fet en l'anterior període de confinament, evitarem la desconnexió d'alumnes, utilitzant tots els mitjans de comunicació possibles, fins i tot altres alumnes.*
- f. *Recomanem que les sessions virtuals no passin d'una hora.*

7. Protocol de treball

- a) *Seguirem funcionant amb plans de treball setmanals o quinzenals, depenent de l'etapa educativa, amb un o més projectes, reptes o problemes concrets i propers que es van desenvolupant al llarg d'aquest període. El pla de treball s'enviarà mitjançant la plataforma classroom i /o clickedu. També es comunicarà a les famílies els horaris de connexió i les tasques proposades.*
- b) *Els terminis de lliurament de tasques es fan amb flexibilitzat.*
- c) *Combinarem el treball online i amb tasques per fer de forma autònoma. La proporció de treball autònom, personal o en equip va augmentant conforme els alumnes son més grans. Conforme augmenta l'edat, augmenta l'autonomia.*
- d) *Potenciarem que els alumnes treballin en equip.*
- e) *Es donaran unes instruccions sobre l'actitud en les sessions online: lloc on es fa la reunió, aspecte, etc. En cas que l'alumne/a no les compleixi es bloquejarà la plataforma de treball durant un temps determinat i es comunicarà el fet a la família i les seves conseqüències.*

C. Espais i altres condicions pel treball online:

Tant els docents com els alumnes hem après que les condicions de treball en casa son més importants si l'ensenyament ha de ser online; famílies i alumnes han de saber la importància de l'entorn i afavorir-lo tant com sigui possible. D'altra banda, hi ha alumnes on mantenir aquest espai és molt més complicat. En aquests casos cal pensar si hi ha alguna alternativa que ajudi a tenir un i sempre que l'entorn ho permeti. Hem hagut de recordar la importància de que l'espai sigui adequat: taula i cadira, il·luminació, materials (llibres de text si és el cas), programació del temps de treball i descans, l'aïllament de les circumstàncies de casa, etc.

8. Recomanacions per a l'alumnat:

- a) *Condicions de l'espai (sempre que sigui possible): taula, cadira, il·luminació, ventilació, estris per al treball, distractors, interrupcions, espai fix, etc.*
- b) *Recordar la importància dels hàbits i les rutines de treball: començament i final, descans, postura corporal, vestimenta, menjar, etc.*
- c) *Preparació prèvia, per estar connectat i preparat a l'hora indicada*
- d) *Ordinador, connexió (i trucs per millorar-la), auricular i micro, etc.*
- e) *Les famílies han de conèixer aquestes normes i orientacions.*

D. Les tutoria d'alumnes

Hem hagut de fer reunions de tutoria, individual, en petit o gran grup, amb alumnes, mitjançant alguna programa de teleconferència. Hem hagut de pensar com fer aquestes tutories, quins temes abordar, quan fer-les, quina periodicitat i quina durada mitja. Hem hagut de fer acompanyament emocional i també de l'aprenentatge. Hem donat orientacions per fer-les: saludar, preguntar com estar, fer repàs de les darreres activitats, etc.

9. Com planifiquem la tutoria online dels alumnes

- a) *Hem establert una hora setmanal de tutoria en gran grup.*
- b) *Hem establert els canals de tutoria amb la família, comuns per a tota l'escola, i els hi hem comunicat.*
- c) *Hem establert canals per les tutories extraordinàries (trucada amb nombre ocult #31 # número de telèfon), d'alumnes i de famílies.*
- d) *Contingut de les tutories: suport a l'organització de l'alumne i suport emocional. També algun tema d'actualitat. També, amb els temes de treball del PAT.*
- e) *Cal organitzar alguna tutoria amb tot l'equip docent.*

E. Hardware, software i coneixements TICs:

L'ús de les TIC que estava centrat en allò que es feia a les escoles. En canvi, a les cases dels alumnes, la preocupació era menor, o com a mínim, es pensava que l'escola supliria algunes de les diferències. D'altra banda, no es feia necessari que l'alumne disposés de determinades aplicacions, necessàries per fer determinats treballs. Ara bé, amb l'ensenyament online, la importància de tenir bons equips, les aplicacions corresponents i de certa habilitat en el seu ús, s'ha fet determinant. L'escola ha de comunicar, etapa a etapa, quin és l'estàndard necessari i comunicar-ho. I, en la mesura de les seves possibilitats, afavorir que la majoria de les famílies el tinguin.

10. Estàndard d'equipament, programes i coneixements per seguir l'ensenyament online

- a) *Cal un dispositiu. Millor ordinador, amb càmera, cascos i micròfon.*
- b) *Cal una bona connexió i s'han de conèixer alguns trucs per millorar-la: el cable i la proximitat a l'antena.*
- c) *Cal certa coherència entre el programari que utilitza tota l'escola: plataforma pel treball, treball online (tipus Meet...) i documents compartits al núvol (tipus Drive...).*
- d) *Utilitzar el correu corporatiu.*
- e) *Preferentment utilitzarem les eines del Google G-Suite.*
- f) *Si hi ha alumnes i famílies que necessiten una formació sobre eines. El coordinador TIC ha elaborat materials de suport.*
- g) *Pensant en que moltes famílies només tenen un dispositiu, que potser necessita el pare o la mare per treballar, procurarem planificar les trobades online per a que no coincideixin el temps a dos germans simultàniament; cas a cas, buscarem alternatives, com diversos torns.*

F. Currículum i activitats complementàries:

Passar a l'ensenyament online vol dir que el **currículum prescriptiu ha de ser treballat de manera diferent**. Hem volgut mantenir el treball de **totes les àrees i matèries**, si bé les possibilitats de fer-les online són molt diferents; algunes només es poden fer de manera quasi testimonial; d'altra banda, el temps disponible per treballar és molt inferior al presencial i per tant, hem hagut de prioritzar.

11. Els criteris que seguirem per a organitzar les matèries i àmbits serà:

- a) *La distribució dels temps ha de ser coherent en tota l'escola.*
- b) *El treball per projectes, reptes, àmbits, problemes, etc. facilita aquesta assignació, ja que permet treballar de manera integrada les competències.*
- c) *A l'hora d'assignar hores, hem pensat en les hores online presencials i en les hores que necessitarà l'alumne per treballar-hi. (vegeu punt B.6-c)*
- d) *Prioritzarem els continguts. No es pot fer tot.*
- e) *A l'escola veiem la necessitat de treballar també la religió i les activitats complementàries, aquestes, de manera molt clara.*

Farem un plantejament d'escola i orientarem el treball dels professors per planificar activitats més o menys competencials assumint que el temps disponible és menor.

Una altra qüestió és pensar en el tipus d'activitats que es proposen als alumnes. Podem imaginar, doncs, activitats competencials on els alumnes treballen els continguts de manera integrada, en contextos adaptats a la seva realitat i complexos, on han d'integrar diferents continguts.

12. Orientacions per als equips docents a l'hora de planificar activitats més o menys competencials:

- a) *Treballar amb activitats competencials, que permetin més autonomia, amb explicacions clares amb suport visual, acotades en el temps i a partir de tòpics propers als alumnes.*
- b) *Escollir aquells temes que més motivin.*
- c) *Organitzarem algunes sessions monogràfiques.*

D'altra banda, l'ensenyament online d'entrada convida a un treball sobretot individual, cadascú des de casa seva. Però també pot haver-hi treball en equip si pensem que això és necessari i ho programem així. L'E. Directiu donarà orientacions per programar activitats en grup en la proporció que es pensi convenient i de la manera adequada, i caldrà concretar-ho en cada etapa.

13. Quines orientacions donem en cada etapa per planificar les activitats en equip:

- a) *Sempre que es pugui, proposar activitats en equip, sobre tot a partir del final de l'EP.*
- b) *Les plataformes proporcionen aplicacions que permeten el treball en equip, autònom i més o menys supervisat pels docents. Els alumnes també troben altres maneres de treball en equip.*
- c) *Cal valorar si tots els alumnes estan en disposició de treballar en equip (dispositiu, connexió...) i actuar en conseqüència.*
- d) *Hi ha aplicacions específiques que faciliten el treball en equip.*

Dominiques Barcelona ofereix, a més del currículum prescriptiu, un complement educatiu en forma d'activitats complementàries. Es concreta en una dotació de docents superior (pagats directament per la titularitat de l'escola) i en un temps de treball també superior. Les activitats complementàries ens donen, a través de les quotes de les famílies, un espai d'autonomia sobre les competències i ens ajuden al sosteniment del centre.

Activitats complementàries:

- a) *S'han de treballar de manera evident: consten en la planificació setmanal.*
- b) *Formen part de les programacions i per tant, estan integrades en les propostes.*
- c) *Anirem amb compte per no sobrecarregar l'alumnat amb les activitats complementàries.*

G. Avaluació:

Tot i que l'avaluació, entesa com el retorn continu que es fa a l'alumne per afavorir un millor aprenentatge, és part integrada del currículum, en l'ensenyament online té característiques diferents.

Pel que fa a l'avaluació, el període de confinament va començar de forma contradictòria, amb instruccions per a que el treball online no fos avaluat, o en tot cas, només servís per "pujar nota", per evitar augmentar les diferències entre els alumnes que podien treballar online i els que no, com si evitant l'avaluació d'uns fos la manera d'afavorir l'aprenentatge dels altres. De qualsevol manera, cal pensar en com farem l'avaluació, amb quines evidències, quines fonts d'informació, quin retorn a alumnes i famílies, etc. I caldrà concretar-ho per etapes.

14. Planificació de l'avaluació en cada etapa

- a) *Ha d'haver-hi coherència en l'avaluació en tota l'escola.*
- b) *Cal adaptar els criteris d'avaluació a la situació d'ensenyament a distància: alumnes i famílies han de saber com i quan seran avaluats.*
- c) *L'ensenyament a distància permet nous instruments com les connexions online, les observacions de les famílies, etc. També altres instruments clàssics com les tasques realitzades i retornades, qüestionaris, etc. Cal fer servir tots els recursos.*

- d) *Seran avaluables nous aspectes com la puntualitat en les connexions, el compromís, l'autonomia mostrada, etc.*
- e) *Es farà un retorn personalitzat de les tasques.*
- f) *Totes les activitats realitzades poden ser elements d'avaluació i poden ajudar a l'alumne. Caldrà decidir com les avaluarem i quin pes tindran dins de la globalitat de la nota de l'avaluació (criteris d'avaluació).*

H. Protecció de dades

L'escola aplica de manera pràctica la normativa de protecció de dades de caràcter personal mitjançant l'autorització signada per part de les famílies per a l'ús de les eines GSuite. Ara bé, en l'ensenyament online apareixen variables noves.

15. Instruccions per al professorat respecte a la protecció de dades de caràcter personal

- a) *Ampliarem l'autorització per a la gestió de dades personals al treball des de casa, que inclogui les gravacions de l'alumne a casa.*
- b) *Conscienciem a l'alumnat sobre el risc que suposen no respectar les dades dels altres i fer ús de la seva imatge sense el seu consentiment exprés.*
- c) *Mantindrem tota l'activitat dins de la plataforma de l'escola, que està protegida i actualitzada. Correu corporatiu, web de l'escola, etc.*
- d) *Cal protegir les dades personals dels docents: si s'ha de fer ús del mòbil personal, amagar el número, etc.*

I. Les relacions amb les famílies

L'ensenyament online implica que la relació amb les famílies també serà a distància. Emprarem tots els canals de comunicació possibles per fer les reunions de seguiment, ordinàries i extraordinàries.

Cal pensar **com planifiquem la tutoria online amb famílies**: decidir periodicitat, contingut, durada i plataforma utilitzada, a més d'algunes normes de cortesia. Preveurem el procediment contrari, quan és la família la que es vol posar en contacte amb l'escola.

16. Planificació de reunions amb les famílies

- a) *Comunicarem quan i com es farà el contacte amb les famílies: videoconferències mitjançant la plataforma (si cal, trucada telefònica).*
- b) *Difondrem aquest Pla a les famílies.*
- c) *Hi ha canals de comunicació amb l'equip directiu, caps d'estudis, departament d'orientació, secretaria i administració.*
- d) *Caldrà tenir en compte la possibilitat de fer les reunions de començament de curs també virtualment. Potser gravar-les (per poder accedir-hi després).*

J. L'economia de l'escola:

Les aportacions de l'Administració pel funcionament de l'escola i pels compromisos laborals amb els treballadors vinculats al currículum **no son suficients per les despeses reals** d'una escola ordinària i estan per sota de les aportacions que les administracions fan a l'escola pública pels mateixos conceptes. Per tant, l'escola **necessita de les aportacions de les famílies** per compensar aquest finançament insuficient; sense elles, l'escola concertada no és viable. Aquestes aportacions **surten de les quotes per activitats diverses i serveis**. L'escola no pot cobrar per unes activitats i serveis no realitzades, però **si no hi ha aportacions econòmiques de les famílies**, l'escola no és viable.

Per aquest motiu, **les escoles concertades** necessiten uns ingressos pel seu manteniment.

- a) *L'escola mantindrà, **tant com sigui possible, l'activitat educativa i també les activitats complementàries i els serveis.***
- b) *L'escola ha de **suplir la manca d'ingressos de les activitats i serveis amb altres fons de finançament.***
- c) *Seguirem els criteris establerts per **ajudar les famílies que han perdut els ingressos** perquè aquesta circumstància no afecti l'escolaritat dels fills.*
- d) *L'escola té una política econòmica transparent.*

K. Anàlisi del període de confinament del curs 2019-20

Una qüestió important per millorar aquest Pla és avaluar **com han anat aquests mesos del tancament de l'escola**, per aprendre del moment viscut. Aquest és el resum de la nostra experiència.

17. Pel que fa als alumnes i el seu aprenentatge i les famílies:

- a) *Per a alguns alumnes que habitualment treballaven bé, el període tancament els ha permès continuar fent-ho correctament, amb les limitacions pròpies del model.*
- b) *Altres alumnes que no destacaven especialment, el treball individual i en equip des de casa els ha anat molt bé. S'han trobat amb unes condicions que ha afavorit els eu treball. Ha estat una bona notícia.*
- c) *Alumnes que abans del confinament tenien una mala actitud davant de l'aprenentatge, han continuat tenint problemes. Amb la distància, despenjar-se dels hàbits de treball ha estat més fàcil i les famílies que abans tenien problemes per col·laborar-hi i amb aquesta situació, encara més. L'escola, especialment el departament d'orientació i els tutors, han fet una gran feina de seguiment, utilitzant tots els canals possibles, fins i tot telèfon.*
- d) *Amb alguns alumnes, afortunadament molt pocs, el treball ha estat irregular, s'ha perdut el contacte i es tem per la pèrdua d'hàbits de treball.*

- e) *En general es pot dir que els alumnes han treballat i han après.*
- f) *A causa de les circumstàncies del treball, els alumnes han après molt a organitzar-se, a ser responsables; sorprenentment, els grups s'han cohesionat més, els alumnes s'han recolzat i ha augmentat l'empatia entre ells.*
- g) *La convivència a la família en molts casos ha estat molt positiva però al final s'ha notat l'efecte cansament.*
- h) *La tutoria s'ha tornat a manifestar com una eina magnífica de suport a alumnes i famílies.*
- i) *Amb els nens més petits, el contacte online i el recolzament de la família és imprescindible.*
- j) *El fet de canviar el canal de comunicació ha complicat algunes situacions, ja per si, abans, complicades.*

18. Pel que fa als equips docents:

- a) *Al començament del tancament, va haver-hi unes setmanes de tanteig, on les eines i els procediments de treball no estaven previstos, i s'ha viscut amb angoixa. En un segon moment, amb els procediments clars i amb l'aprenentatge accelerat de les eines, es va sistematitzar la manera de treballar que va funcionar prou bé, a força de molta feina i molta dedicació; els procediments clars han ajudat a disminuir l'estrès. En les darreres setmanes s'ha notat clarament un cansament per l'esforç realitzat.*
- b) *Hem pogut constatar que l'ensenyament online requereix més temps que no pas el presencial. En general, s'ha multiplicat la jornada laboral. Això respon a un augment de feina que no és sostenible i que requereix un pla específic de teletreball que cal respectar i mantenir.*
- c) *L'equip docent creu que s'ha de fer retorn del treball fet per l'alumne i en el seu moment, valorar-ho formalment.*
- d) *Igual que l'alumnat, els equips s'han recolzat entre ells, s'han ajudat, s'han reforçat els vincles, s'han coordinat amb una generositat impagable.*
- e) *En els equips docents d'EI, EP, d'ESO i Batxillerat s'ha notat una gran diferència en les càrregues de treball dels tutors i dels no tutors.*
- f) *Quan ha existit, el departament d'orientació ha fet una gran feina, tant amb alumnes amb més dificultats, com pel recolzament dels altres equips docents.*